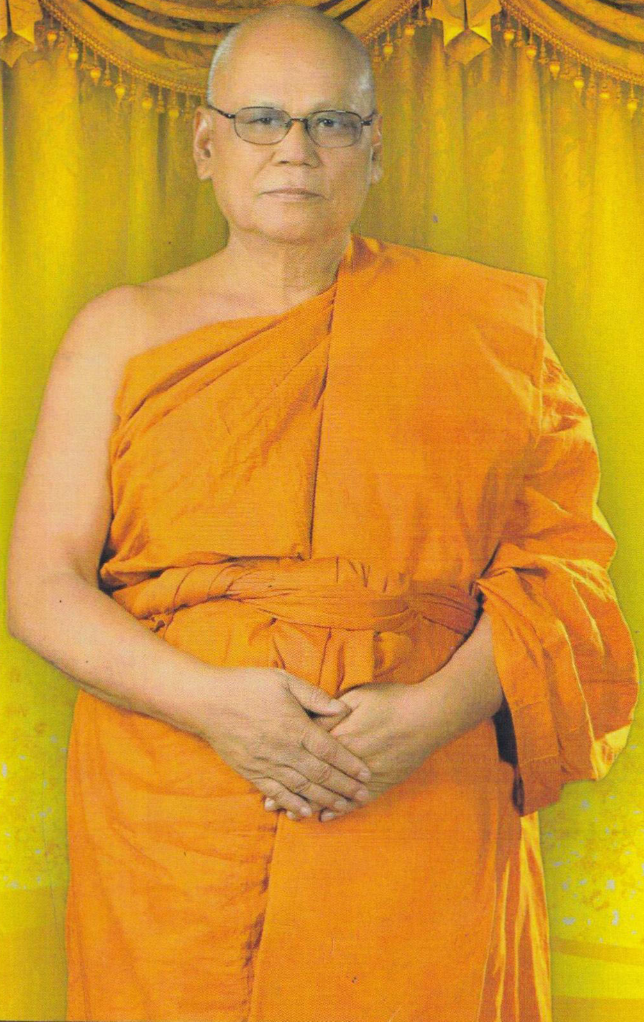

สืบสานผลงานล้ำค่า
หลวงพ่อสมเด็จพระพุทธชินวงศ์
ให้คงอยู่ตลอดไป

สรุปโครงการสำคัญ
เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์
ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ - ๒๕๖๒

สืบสานงานของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์
ที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน
โดย

พระราชรัตนมุนี

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพิชยญาติการาม วรวิหาร
แขวงสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

สืบสานผลงานล้ำค่า
หลวงพ่อสมเด็จพระพุทธชินวงศ์
ให้คงอยู่ตลอดไป

ข่าวการสูญเสียและถวายความอาลัยของหลวงพ่อสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ได้แพร่กระจายจากสื่อออนไลน์ของช่วงค่ำวันศุกร์ที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๒ ที่ผ่านมา ณ โรงพยาบาลกรุงเทพ ยังความโศกเศร้าเสียใจมาสู่ศิษยานุศิษย์และพุทธศาสนิกชนไทยโดยทั่วไป หลวงพ่อสมเด็จฯ เป็นพระมหาเถระที่มีความคิดกว้างไกล และมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะยกระดับการศึกษาของพระพุทธศาสนาให้ก้าวสู่ระดับนานาชาติ มีความคิดริเริ่มนำเอาความรู้ทางคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนามาจัดระบบการศึกษา และให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป โดยการก่อตั้ง **"สถาบันบาฬีศึกษาพุทธโฆส"** ขึ้นที่วัดมหาสวัสดิ์นาคพุฒาราม ตำบลหอมเกร็ด อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ปริวรรตและแปลคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ถูกลืมขึ้นมาเป็นหลักสูตรในการเรียนการสอน ถึงปัจจุบันนี้เปิดถึงระดับปริญญาเอก คือ หลักสูตรพระไตรปิฎกศึกษา และหลักสูตรวิปัสสนาภาวนา เพื่อยังประโยชน์ให้พระพุทธศาสนาก้าวเข้าสู่สากลอย่างเป็นระบบ นับได้ว่าหลวงพ่อสมเด็จฯ ได้สร้างหนทางที่เป็นมาตรฐานเอาไว้ให้คณะศิษยานุศิษย์ ทั้งที่เป็นบรรพชิตและคฤหัสถ์อย่างงดงามและล้ำค่าอย่างยิ่ง นอกเหนือจากการพัฒนาด้านวิชาการทางพระพุทธศาสนาแล้ว หลวงพ่อสมเด็จฯ มีความมุ่งมั่นที่จะให้มีพัฒนาการความรู้ควบคู่ไปกับการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน มีคัมภีร์ด้านการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานหลายเล่ม ล่าสุดในปี ๒๕๖๑ ได้นำพระธรรมเทศนาของ **"มหาสีสยาดอ"** เรื่อง **"สัมโพชฌงค์ ๗"** มาถ่ายทอดสู่ภาษาไทย และจัดพิมพ์เป็นธรรมบรรณาการมอบแก่ผู้ใคร่ในการปฏิบัติธรรมโดยทั่วไป พร้อมกับการสร้างอาคารสถานที่เพื่อรองรับการปฏิบัติธรรมหลายแห่ง เช่น ศูนย์ปฏิบัติธรรม **"ธรรมโมลี"** ตำบลหนองน้ำแดง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา อาคาร

“โพธิญาณมหาวิชชาลัย” อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และขณะนี้กำลังดำเนินการก่อสร้างอาคารปฏิบัติธรรมปราสาทนครหลวง ที่วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร นอกจากนี้ ยังมอบอาคารหลังใหญ่ให้ใช้ประโยชน์ด้านการศึกษาวิชาการทางพระพุทธศาสนา มอบศาลาการเปรียญหลังใหม่ เพื่อรองรับการปฏิบัติธรรมอีกด้วย

ภารกิจสำคัญหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นภารกิจสุดท้ายของหลวงพ่อสมเด็จฯ ก็คือ การเปิดโครงการอบรมความรู้ด้านการปฏิบัติแก่เจ้าสำนักปฏิบัติธรรม ในเขตหนกลาง ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๗ มิถุนายน ที่ผ่านมา และเดินทางไปที่วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส ได้ประชุมคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ ยังได้บอกแก่คณาจารย์ว่า ท่านไม่มีแรง ไม่ไหวแล้ว ที่จะหาเงิน ที่ไหนมาจ่ายค่าที่ดินที่ซื้อขยายวิทยาเขต เพื่อสร้างศูนย์ปฏิบัติวิปัสสนาภาวนานานาชาติ

ในวันรุ่งขึ้น วันศุกร์ที่ ๒๘ มิถุนายน หลวงพ่อสมเด็จฯ ได้เดินทางไปฟอกไตที่โรงพยาบาลกรุงเทพในช่วงบ่าย เมื่อฟอกไตเสร็จแล้ว เตรียมตัวที่จะกลับวัด ท่านไอและสะอึก แต่ด้วยความเหนียมต่อแพทย์และพยาบาล จึงกลั้น ๆ เอาไว้ ทำให้ไอได้ไม่เต็มที่นัก จากการบอกเล่าของท่าน**นายแพทย์รัตนพันธุ์ อินเจริญศักดิ์** อายุรแพทย์โรคหัวใจ แจ้งให้ทราบว่า ท่านมีปัญหาเรื่องโรคหัวใจโต และเส้นเลือดตีบอยู่แล้ว คณะแพทย์จึงช่วยเหลือสุดความสามารถ ตามที่โรงพยาบาลได้ทำการแถลงข่าวแล้วเมื่อก่อนเที่ยงของวันที่ ๒๙ มิถุนายนนั้น

การสูญเสียอย่างกะทันหันเช่นนี้ นอกจากคณะศิษยานุศิษย์จะเศร้าโศกเสียใจแล้ว หลายต่อหลายคนกังวลว่า จะสานต่อโครงการหรือผลงานของท่านได้อย่างไร ? จะรักษาหรือสืบสานงานของหลวงพ่อสมเด็จฯ ให้คงอยู่ตลอดไปได้อย่างไร ? ส่วนหนึ่งนั้น ผลงานของหลวงพ่อได้เข้าสู่ระบบของมหาวิทยาลัยแล้ว มีคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ประจำทำงานอยู่แล้ว มีอาคารสถานที่ที่ยังสามารถใช้ได้ต่อไป เฉพาะที่วัดพิชัยญาตินั้น หลวงพ่อสมเด็จฯ ทำหนังสือยินยอมให้ใช้ประโยชน์ในอาคาร ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๕ และสามารถต่ออายุการใช้ประโยชน์ได้คราวละ ๓ ปี

ในระยะเริ่มก่อตั้งสถาบันบาฬีศึกษาพุทธโฆสใหม่ ๆ นั้น พระภิกษุสามเณรนักเรียนรุ่นแรก ๆ ก็ยังสับสนว่า เรียบจบแล้วจะไปทำอะไรกันบ้าง ? จะพูดคุยกับสังคมชาวโลกอย่างไร ? เหล่าลูกศิษย์มองเห็นแต่อย่างเดียวว่า **หลวงพ่อสมเด็จฯ เป็นประโยค ๙ เป็นด็อกเตอร์ เป็นพระสมเด็จ และเป็นศาสตราจารย์พิเศษ** สาขาวิชาภาษาบาลี รูปแรกของประเทศไทย ยังไง ๆ พวกเราก็จะเป็นอย่างหลวงพ่อสมเด็จฯ ให้ได้ นับได้ว่าหลวงพ่อสมเด็จฯ เป็นแรงจูงใจที่ทรงพลังอย่างยิ่ง และขณะนี้บรรดาลูกไม้ของหลวงพ่อ ๒ คน ได้จบปริญญาเอก สาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์ นั่นก็คือ **พระราชรัตนมุนี (ผศ.)** และ **รศ.ดร.เวทย์ บรรณกรกุล** นับเป็นนิสิตรุ่นแรกของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในรอบ ๑๐๐ ปี

เท่ากับว่าขณะนี้ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้สืบสานผลงานล้ำค่าของหลวงพ่อสมเด็จฯ ก็คือ **พระราชรัตนมุนี** หรือที่รู้จักกันในนามว่า **"เจ้าคุณบุญเทียม"** และ **รองศาสตราจารย์ ดร.เวทย์ บรรณกรกุล** ศิษย์เก่าสถาบันบาฬีศึกษาพุทธโฆส ตั้งแต่แรกเริ่ม ปัจจุบันทั้งสองท่านนี้ได้ทำงานสนองคุณของหลวงพ่อสมเด็จฯ ในฐานะเป็นอาจารย์ และผู้บริหารวิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส และมีวุฒิการศึกษาตามที่หลวงพ่อสมเด็จฯ ได้วาดฝันเอาไว้ มีผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ เอกสาร ตำราที่ผ่องถ่ายออกมาจากคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนา สนองงานของวัดในฐานะผู้ช่วยเจ้าอาวาส สนองงานของคณะสงฆ์ในฐานะเลขานุการเจ้าคณะใหญ่หนกลาง มีปฏิปทาทั้งด้านปริยัติและปฏิบัติครบถ้วน

หลวงพ่อสมเด็จฯ ได้เคยพูดเปรียบเปรยไว้ เมื่อครั้งที่เปิดสถาบันบาฬีศึกษาพุทธโฆสว่า... ***เปรียบดังมานพคลาไคล หลงมรรคาลัยมาพบผู้หลง หลงถาม ผู้หลงหลงซ้ำแสดงความ โลเลหลงตาม ทั้งสองเลยเพี้ยนภิญโญ...*** หลวงพ่อสมเด็จฯ บอกคนที่ไม่รู้ให้รู้จริง เหล่าศิษย์มองเห็นปลายทาง เกิดความมั่นใจในเส้นทางของการศึกษาพระพุทธศาสนา ลืมตาอ้าปากได้อย่างสบายใจ พลิกชีวิตเด็กท้องไร่ท้องนาจากภูกามยาว จังหวัดพะเยา และสถานที่อื่น ๆ ให้ยืนอยู่ในสังคมได้อย่างสง่างาม สืบสานงานพระพุทธศาสนา ทั้งในและต่างประเทศ พานิสิตทุกระดับการศึกษา พระสังฆาธิการ ให้มีความรู้ความสามารถพัฒนาคณะสงฆ์ให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคตอย่างหมดห่วง

หนังสือสรุปโครงการสำคัญเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้เห็นภาพรวมโครงการและผลงานล้ำค่าของหลวงพ่อสมเด็จฯ เพื่อก่อให้เกิดการสืบสานต่อไป และประสบความสำเร็จตามเจตนารมณ์ของหลวงพ่อ ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ คือ **งานด้านวิชาการ งานด้านการศึกษา การศึกษาภาษาบาลี งานด้านการปฏิบัติ งานด้านการเผยแผ่ งานด้านนวกรรม ปัจฉิมศาสนกิจ และประวัติโดยย่อ**

พระพุทธศาสนาและสังคมไทย จะเจริญก้าวหน้า มั่นคง ยั่งยืน พระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ และสาธุชน จะต้องคำนึงถึงหลักที่ว่า **"พุทฺธธารณสนฺตานอารกฺขาวรณกิจฺจํ"** คือ **การทำหน้าที่ในการสืบทรง สืบสาน การรักษา และการป้องกัน พระพุทธศาสนาอย่างเต็มที่**

คณะศิษยานุศิษย์ทั้งปวง จึงมั่นใจว่าบุญกุศลที่หลวงพ่อสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ได้สร้างสมมาโดยตลอดจะนำไปสู่สุคติสวรรค์ และพระนิพพาน เหมือนถูกนำไปวางไว้ในสถานะที่เหมาะสมเป็นแน่แท้

จิรํ ติฏฺฐตุ พุทฺธสาสนํ

ขอให้พระพุทธศาสนา จงดำรงมั่นสิ้นกาลนาน

งานด้านวิชาการ

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ในฐานะประธานวิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม ได้เสนอโครงการปริวรรตและแปลคัมภีร์สัททาวิเสส และคัมภีร์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา บรรจุไว้ในแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สมเด็จพระพุทธชินวงศ์และคณะได้ดำเนินการจัดทำและพิมพ์เผยแพร่แล้วดังนี้

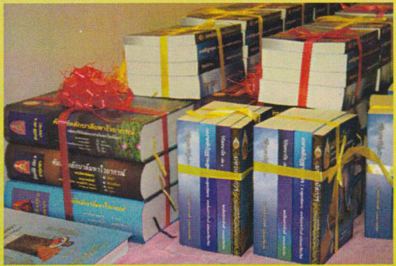

๑. คัมภีร์สัททนีติสุตตมาลา
๒. คัมภีร์สัททนีติปทมาลา
๓. คัมภีร์สัททนีติธาตุมาลา
๔. คัมภีร์วากยสังสยวิโสธนี
๕. คัมภีร์คันถาภรณมัญชรี
๖. คัมภีร์สัททัตถเภทจินตา
๗. คัมภีร์ปทวิจาร
๘. คัมภีร์กัจจายสารมัญชรี
๙. คัมภีร์กัจจายนวัณณนา
๑๐. คัมภีร์กัจจายนสุตตนิเทส
๑๑. ถาม – ตอบปทรูปสิทธิ เล่ม ๑
๑๒. คัมภีร์ปทวิจารทีปนี
๑๓. คัมภีร์สังวรรณนามัญชรี
๑๔. คัมภีร์วุตโตทัยมัญชรี
๑๕. คัมภีร์สุโพธาลังการมัญชรี
๑๖. คัมภีร์ปทรูปสิทธิมัญชรี
๑๗. คัมภีร์พาลาวตารมัญชรี
๑๘. คัมภีร์กาตันตรไวยากรณ์
๑๙. คัมภีร์นิรุตติทีปนี
๒๐. กจฺจายนสงฺเขป
๒๑. ธาตวัตถสังคหะ
๒๒. คัมภีร์กังขาวิตรณี

๒๓. การศึกษาวิเคราะห์พระคาถาธรรมบท เล่ม ๑
๒๔. การศึกษาวิเคราะห์พระคาถาธรรมบท เล่ม ๒
๒๕. สัททานุกรมพระไตรปิฎกเชิงวิจัย เล่ม ๑
๒๖. สัททานุกรมพระไตรปิฎกเชิงวิจัย เล่ม ๒
๒๗. สัททานุกรมพระไตรปิฎกเชิงวิจัย เล่ม ๓
๒๘. สัททานุกรมพระไตรปิฎกเชิงวิจัย เล่ม ๔
๒๙. วิปัสสนานัย เล่ม ๑
๓๐. วิปัสสนานัย เล่ม ๒
๓๑. ธัมมจักกัปปวัตนสูตร
๓๒. อนัตตลักขณสูตร
๓๓. มหาสติปัฏฐานสูตร
๓๔. ปฏิจจสมุปบาท
๓๕. พรหมวิหาร
๓๖. วัมมิกสูตร

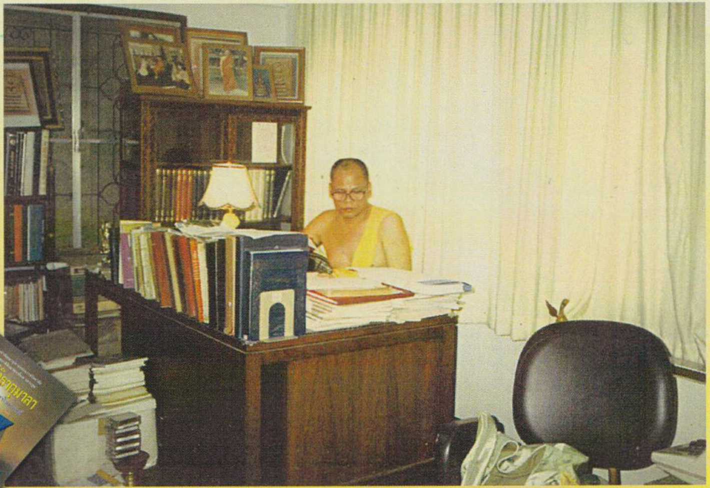

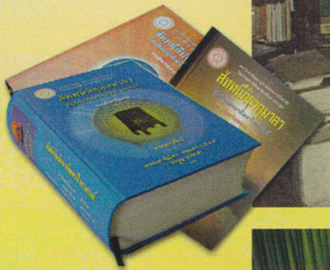

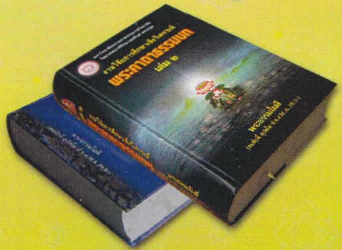

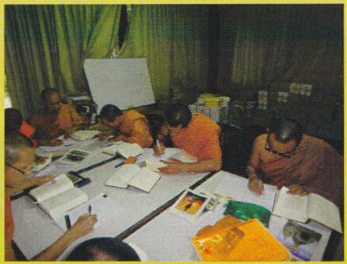

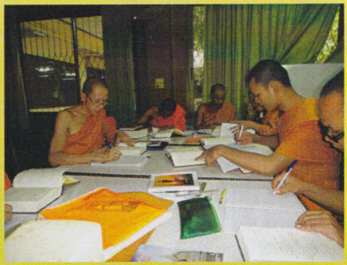

เมื่อวันอังคารที่ ๒๙ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ **สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี** หลังจากประกอบพิธีเปิดอาคารเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา ณ พลับพลาพิธีหน้าอาคารแล้ว เสด็จขึ้นอาคารชั้น ๑ ทอดพระเนตร นิทรรศการโครงการจัดทำสัททานุกรมพระไตรปิฎกเชิงวิจัย ฉบับบาลี – ไทย โดยมี พระราชรัตนมุนี (บุญเทียม ญาณินฺโท ผศ.ดร.) พระครูวิศิษฏ์สรการ (จักรพันธ์ ขนฺตฺยาคโม) และ รศ.ดร.เวทย์ บรรณกรกุล เข้าเฝ้ารับเสด็จถวายรายงาน

ในการนี้ ได้ตรัสกับคณะที่เข้าเฝ้าถวายรายงานว่า **“มีบุญมาก ที่ได้ช่วยท่าน (เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์) ทำงานนี้”** ยังความปลาบปลื้มปีติให้แก่คณะผู้ปฏิบัติงานที่ได้เข้าเฝ้าถวายรายงานอย่างหาที่สุดมิได้

พระราชรัตนมุนี ในฐานะอดีตเลขานุการ ของเจ้าประคุณสมเด็จฯ จึงน้อมรับพระราชดำรัส สานต่อโครงการสัททานุกรมพระไตรปิฎกเชิงวิจัย ซึ่งมีทั้งหมด ๒๐ เล่ม โดยได้ทำการปริวรรตจากต้นฉบับภาษาบาลี อักษรพม่า จนครบทุกเล่มแล้ว และได้ทำการจัดพิมพ์ออกมา ๔ เล่ม เหลือขั้นตอนในการตรวจชำระและจัดพิมพ์อีก ๑๖ เล่ม ให้แล้วเสร็จต่อไป

งานด้านการศึกษา

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ เคยดำรงตำแหน่งคณบดี คณะพุทธศาสตร์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๗ และได้ลาออกจากตำแหน่งดังกล่าว เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ เพื่อบริหารงานจัดตั้งสถาบันบาฬีศึกษาพุทธโฆส โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- เพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์คัมภีร์หลักภาษาบาลีชั้นสูง
- เพื่อส่งเสริมสนับสนุนศาสนทายาทให้ได้รับการศึกษา ค้นคว้าและแสวงหาความรู้ทางด้านวิชาการทางพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง
- เพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์การศึกษาคัมภีร์พระพุทธศาสนาอันเป็นมรดกทางภูมิปัญญาของพระมหาเถระในอดีต
- เพื่อพัฒนาบุคลากรทางพระพุทธศาสนา พระสังฆาธิการ ครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและบาลีให้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและยั่งยืน

ความเป็นมาโดยย่อ

พ.ศ. ๒๕๓๐ ตั้งเป็นสถาบันการศึกษาคัมภีร์สัททาวิเสส โดยใช้ชื่อว่า **"สถาบันบาฬีศึกษาพุทธโฆส"** โดยมี **พระศรีสุทธิพงศ์** (สมศักดิ์ อุปสโม) เป็นผู้อำนวยการสถาบัน

พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นหน่วยงานระดับสถาบันของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานอธิการบดี ชื่อหน่วยงานว่า **"สถาบันบาฬีศึกษาพุทธโฆส"** โดยมี **พระราชปริยัติโมลี** (สมศักดิ์ อุปสโม) เป็นผู้อำนวยการสถาบัน

พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้รับการยกสถานภาพจากสถาบันบาฬีศึกษาพุทธโฆส ขึ้นเป็น **"วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม"** จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์ เป็นหลักสูตรแรกเพียงแห่งเดียวในมหาวิทยาลัย โดยมี **พระเทพปริยัติโมลี** (สมศักดิ์ อุปสโม) ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี

หลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอนในวิทยาเขต

ระดับประกาศนียบัตร	ปีที่เปิดสอน
๑. การบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.)	๒๕๔๗
ระดับปริญญาตรี (พธ.บ.)	
๒. สาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์	๒๕๓๗
๓. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา	๒๕๔๓
ระดับปริญญาโท (พธ.ม.)	
๔. สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา	๒๕๔๘
๕. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา	๒๕๕๖
๖. สาขาวิชาพระไตรปิฎกศึกษา	๒๕๖๒
ระดับปริญญาเอก (พธ.ด.)	
๗. สาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์	๒๕๕๓
๘. สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา	๒๕๖๒
๙. สาขาวิชาพระไตรปิฎกศึกษา	๒๕๖๒

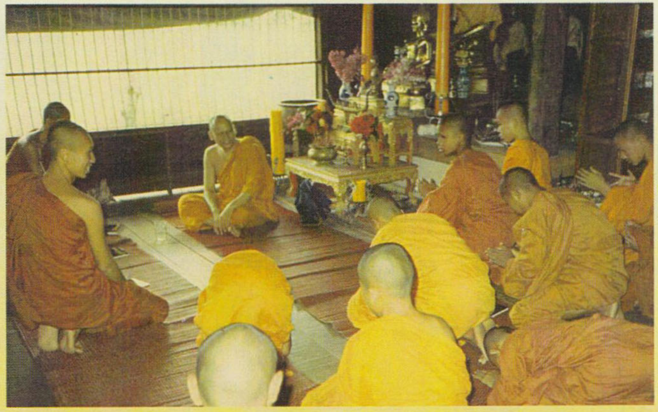

ปัจจุบัน พระราชรัตนมุนี (บุญเทียม ญาณินฺโท ผศ.ดร.) ได้รับมอบหมายจากเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ให้รับผิดชอบงานด้านต่างๆ ในฐานะเลขานุการเจ้าคณะใหญ่หนกลาง และในส่วนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม นั้น ได้รับมอบหมายให้รับหน้าที่อาจารย์ประจำวิทยาเขต ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นหัวหน้าสาขาวิชาบาลีและสันสกฤต ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขต และผู้ช่วยอธิการบดีฯ ฝ่ายกิจการนิสิต ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ จนถึงปัจจุบัน

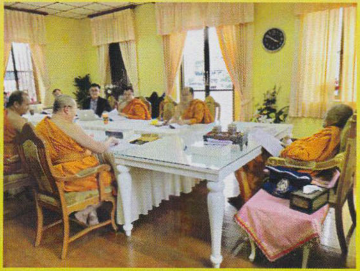

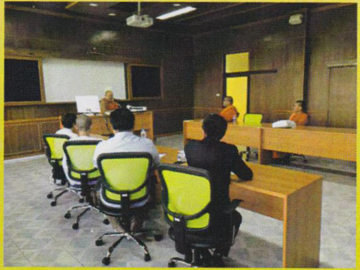

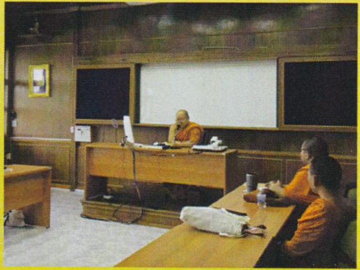

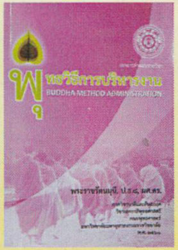

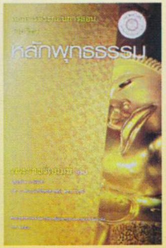

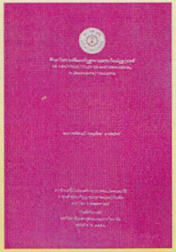
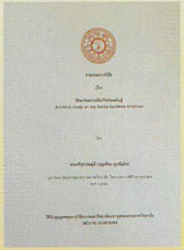

โดยในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ เป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยฯ พระราชรัตนมุนี ได้ดำเนินรอยตามปฏิปทาของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ผู้เป็นพระกรรมวาจาจารย์ โดยได้รับสนองงานการจัดทำตำราวิชาการภาษาบาลีของเจ้าประคุณสมเด็จฯ และได้สร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการของตนเอง ดังนี้

- ดุษฎีนิพนธ์ เรื่องคัมภีร์สารสังคหะ การชำระและการศึกษาวิเคราะห์
- เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา ฉันทลักษณ์เบื้องต้น
- เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา หลักพุทธธรรม
- เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา พุทธวิธีการบริหารงาน
- งานวิจัย ศึกษาวิเคราะห์คัมภีร์ปริตตคัณฐี
- งานวิจัย ศึกษาวิเคราะห์พุทธานุปริวัติ
- งานวิจัย วิทยาการสอนศีลธรรมของพระสงฆ์ ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- งานวิจัย นิพพานในพุทธศาสนาเถรวาท
- งานเขียน ตำนานพระอุปคุต
- งานเขียน สุภาษิตคำกลอน

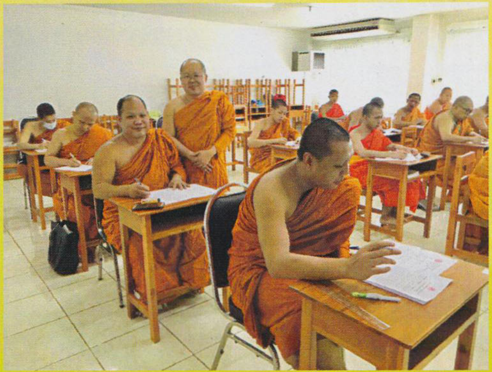

เป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ นิสิตระดับปริญญาโท และปริญญาเอก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม

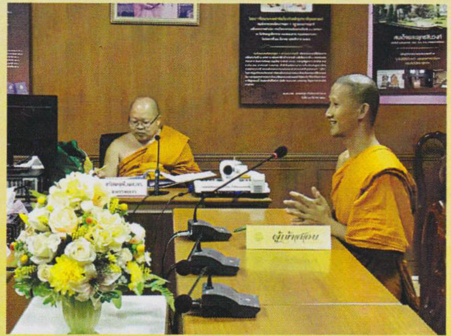

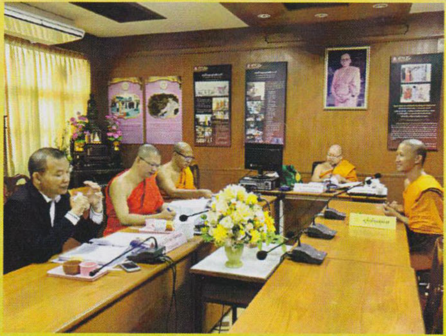

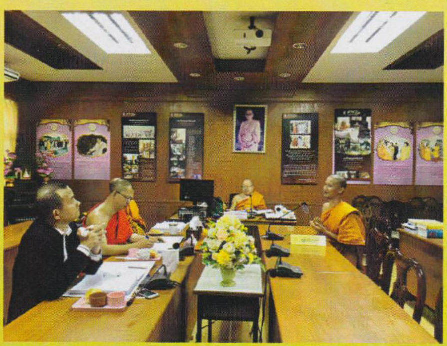

ปัจจุบัน ทางวิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม มีแผนงานขยายที่ตั้งวิทยาเขตฯ โดยจัดซื้อที่ดิน จำนวน ๕ ไร่ เพื่อสร้างศูนย์วิปัสสนาภาวนานานาชาติสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ณ ตำบลหอมเกร็ด อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

โดยเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้มอบหมายให้ พระราชรัตนมุนี ทำหน้าที่ประธานดำเนินงานจัดหาทุนฯ ในการจัดซื้อที่ดิน และถมที่ดินเพื่อสร้างศูนย์วิปัสสนาภาวนานานาชาติฯ

การศึกษาภาษาบาลี

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ มีความศรัทธาปสาทะและมีวิริยะอุตสาหะในการศึกษาภาษาบาลี แม้จะศึกษาพระปริยัติธรรมจนจบประโยค ป.ธ. ๙ และสำเร็จการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต จากประเทศอินเดียแล้ว ยังมีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาภาษาบาลีให้แตกฉานมากยิ่งขึ้น จึงไปศึกษาภาษาบาลี คัมภีร์มหาไวยากรณ์ คัมภีร์สัททาวิเสส จากสำนักวัดท่ามะโอ จากนั้น ได้ศึกษาคัมภีร์ที่บันทึกเป็นภาษาบาลี อักษรพม่า จากประเทศพม่า และประมวลองค์ความรู้ต่างๆ ที่ได้มา สร้างหลักสูตรการศึกษาภาษาบาลี ในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ เจ้าประคุณสมเด็จได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็น **ศาสตราจารย์พิเศษ สาขาวิชาภาษาบาลี** มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นับเป็น **ศาสตราจารย์พิเศษ สาขาวิชาภาษาบาลี ท่านแรกของประเทศไทย**

ปฏิปทาของเจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นแรงบันดาลใจให้พระราชรัตนมุนี ในฐานะศิษย์ และผู้สนองงาน พากเพียรในการศึกษาวิชาภาษาบาลี จนสามารถจบการศึกษา ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์ ได้เป็นรุ่นแรกของประเทศไทย และปัจจุบันยังเป็นบรรพชิตเพียงรูปเดียวของประเทศไทย ที่จบการศึกษาสาขาวิชานี้ ในระดับดุษฎีบัณฑิต

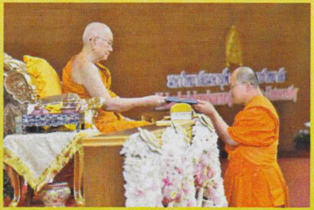

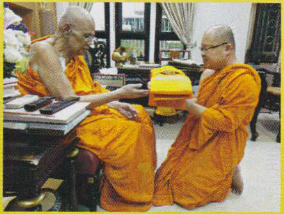

งานด้านการปฏิบัติ

ศูนย์ปฏิบัติธรรมธรรมโมลี ตั้งอยู่ที่ ตำบลหนองน้ำแดง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เป็นศูนย์กลางการศึกษาและปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานที่สร้างขึ้นตามปณิธานของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ มีเนื้อที่โดยประมาณ ๑๘๐ ไร่ และได้มีการก่อสร้างอาคารสถานที่สำหรับปฏิบัติธรรมอย่างสมบูรณ์

ศูนย์ปฏิบัติธรรมฯ เป็นศูนย์ฝึกอบรมการปฏิบัติวิปัสสนาตามแนวสติปัฏฐาน ๔ ซึ่งเป็นแนวการสอนที่มหาเถรสมาคมรับรอง เป็นศูนย์กลางการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน โดยรับภาระหน้าที่ฝึกอบรมพระนิสิตนักศึกษาทุกระดับการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม และพระสังฆาธิการในเขตหนกลาง เป็นศูนย์ฝึกอบรมพระวิปัสสนาจารย์สำหรับพระสงฆ์ไทย ตลอดจนเปิดโอกาสให้พระนิสิต นักศึกษา นักเรียน และพุทธศาสนิกชนทั่วไป เข้ารับการฝึกอบรมวิปัสสนากรรมฐานตามโอกาสต่าง ๆ โดยมิต้องเสียค่าบริการ ยกเว้นแต่มีจิตศรัทธา ศูนย์ปฏิบัติธรรมฯ จึงมีความสำคัญ เนื่องจากศูนย์ฯ เป็นองค์กรใหญ่ ที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาด้านวิปัสสนาภาวนาและเผยแผ่ เป็นศูนย์กลางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวพุทธแบบองค์รวม จึงควรมีการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ให้เหมาะแก่การศึกษาและปฏิบัติศาสนกิจทางพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้นต่อไป

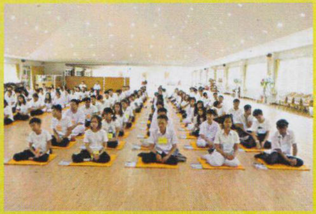

วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ได้มีคำสั่งแต่งตั้ง พระราชรัตนมุนี (เมื่อครั้งเป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระศรีสุธรรมมุนี) ให้ดำรงตำแหน่งประธานคณะอนุกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรมธรรมโมลี มีหน้าที่กำกับดูแล การดำเนินงานการก่อสร้างอาคารเสนาสนะ รวมไปถึงรับผิดชอบภาระค่าใช้จ่ายทั้งหมดของศูนย์ (ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเดือนละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๙ จนถึงปัจจุบัน

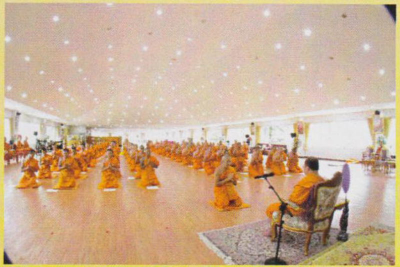

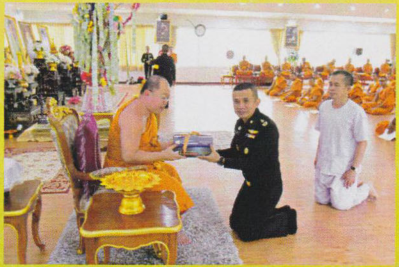

งานด้านการเผยแผ่

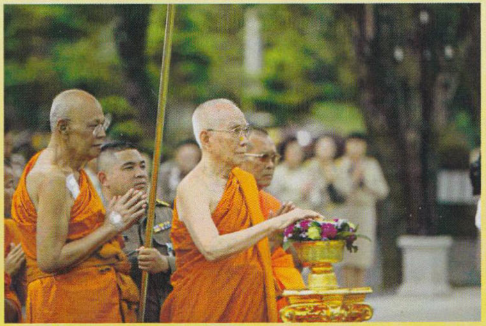

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ในฐานะประธานคณะกรรมการอำนวยการโครงการอนุรักษ์และพัฒนาพุทธมณฑล ได้เป็นประธานการก่อสร้างอาคารปฏิบัติธรรม **"โพธิญาณมหาวิชชาลัย"** เพื่อเฉลิมพระเกียรติ **"พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามมินทราธิราช บรมนาถบพิตร"** เพื่อเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม ของคณะสงฆ์ในเทศกาลวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา และวันสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ พร้อมกันนั้น ได้ใช้เป็นศูนย์กลางการปฏิบัติธรรมของพุทธศาสนิกชนทั่วโลก

โดย สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เสด็จเป็นองค์ประธาน ในพิธีมอบอาคารปฏิบัติธรรม **"โพธิญาณมหาวิชชาลัย"** ณ อาคารปฏิบัติธรรมโพธิญาณมหาวิชชาลัย พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ในวันพุธที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ น.

อาคาร "โพธิญาณมหาวิชชาลัย" ได้ถูกใช้เป็นสถานที่จัดงานอุปสมบทถวายเป็นพระราชกุศล แด่ "พระบาทสมเด็จพระปรมินทร มหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามมินทราธิราช บรมนาถบพิตร" ระหว่างวันพุธที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ – วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

ปัจจุบันได้ใช้เป็นสถานที่จัดงานอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์เสมอมา

งานด้านนวกรรม

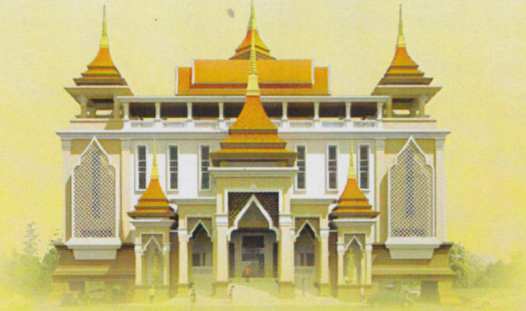

สืบเนื่องจากท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติธรรม เห็นได้จากในช่วงเวลาที่ผ่านมาจะมีผู้มาปฏิบัติธรรม ณ วัดพิชยญาติการาม ในแต่ละครั้งเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาคารปฏิบัติธรรมที่มีอยู่เดิมสถานที่ไม่เพียงพอกับผู้มาปฏิบัติธรรม และไม่สะดวกในการจัดงานกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ จึงได้ดำริให้มีการก่อสร้างอาคารปฏิบัติธรรมหลังใหม่ เพื่อรองรับผู้มาปฏิบัติธรรม และยังสามารถใช้เป็นที่พักอาศัยในระหว่างปฏิบัติธรรม ได้อีกด้วย ขณะเดียวกัน ทางวัดยังมีพื้นที่เหลืออยู่อีก ๑ แปลง ซึ่งตั้งอยู่ด้านหลังองค์พระปรางค์ (ติดกับชุมชนวัดพิชยญาติการาม) โดยพื้นที่ดังกล่าวเดิมเป็นที่ฝังศพไร้ญาติ ตั้งแต่สมัยสงครามโลก ครั้งที่ ๒ พื้นที่นี้มีเอกลักษณ์พิเศษ คือ มีต้นตาล ๒ ต้น ตั้งตระหง่านอยู่ด้านหลัง ติดกับสุสานของวัดอนงคาราม วรวิหาร สันนิษฐานว่า มีอายุราว ๆ ประมาณ ๑๐๐ ปี

สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ท่านมีชาติภูมิอยู่ที่ อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นการรำลึกถึงบ้านเกิดของท่าน จึงได้ตั้งชื่ออาคารปฏิบัติธรรมหลังใหม่ ชื่อว่า **"อาคารปราสาทพระนครหลวง"** ซึ่งมีอยู่ที่วัดนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้มอบหมายให้บริษัท รังษีพรหม คอนสตรัคชั่น จำกัด เป็นผู้ออกแบบอาคารหลังนี้ และได้มอบแนวทางการก่อสร้างคือ ให้นำรูปแบบของปราสาทพระนครหลวง มาจำลองไว้ชั้นบนสุดของอาคาร ซึ่งอาคาร ดังกล่าว มีจำนวน ๖ ชั้น จึงได้ตั้งชื่อว่า **"อาคารปราสาทพระนครหลวง (จำลอง) ๖ ชั้น"**

ปัจจุบันการก่อสร้าง ดำเนินการไปบางส่วนแล้ว แต่ยังไม่แล้วเสร็จสมบูรณ์ ซึ่งผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้ดำเนินการจัดหาทุนเพื่อก่อสร้างอาคารฯ ให้แล้วเสร็จตามเจตนารมณ์ของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ต่อไป

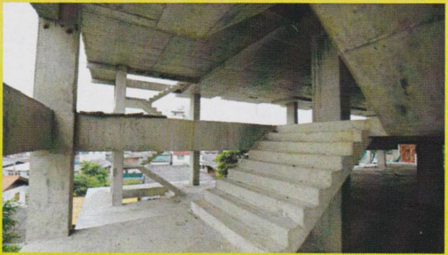

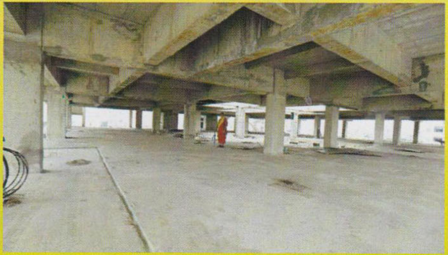

ปัจฉิมศาสนกิจ

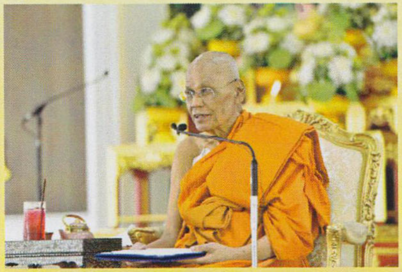
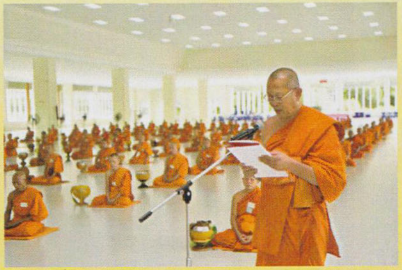

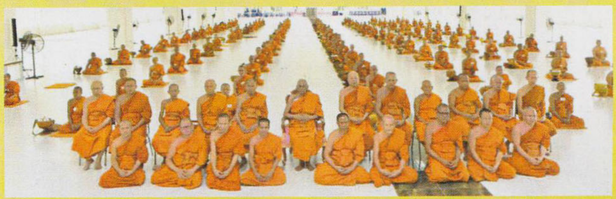

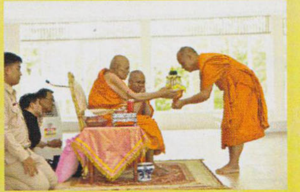

วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ เวลา ๐๙.๐๐ น. เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ เป็นประธานเปิดโครงการอบรมวิปัสสนากรรมฐานสำหรับเจ้าสำนักปฏิบัติธรรม ในเขตปกครองคณะสงฆ์หนกลาง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ระหว่างวันที่ ๒๖ มิถุนายน ถึง ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒ รวม ๑๕ วัน ณ อาคารโพธิญานมหาวิชชาลัย พุทธมณฑล นครปฐม

นับได้ว่าเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ปฏิบัติหน้าที่ศาสนกิจตราบจนวาระสุดท้ายแห่งชีวิต โดยไม่อาลัยต่อปัญหาสุขภาพและสังขาร ยึดถือการปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวมเป็นใหญ่กว่าความสุขสบายส่วนตัว

ประวัติสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (สมศักดิ์ อุปสโม ป.ธ.๙)

สถานะเดิม

นามเดิม สมศักดิ์ นามสกุล ชูมาลัยวงศ์ เกิดเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ ณ บ้านเลขที่ ๑๐๐ หมู่ที่ ๒ ตำบลปากจั่น อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บิดาชื่อ นายเหลี่ยม มารดาชื่อ นางสำลี ชูมาลัยวงศ์

อุปสมบท

ณ วัดละมุด ตำบลปากจั่น อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ ๕ เมษายน พ.ศ.๒๕๐๔ โดยมีพระครูนครวิหารคุณ (ฝัก) วัดบันได จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอธิการเมี้ยน วัดละมุด เป็นพระกรรมวาจาจารย์

วิทยฐานะ

พ.ศ. ๒๔๙๔	สำเร็จประถมศึกษาปีที่ ๔
พ.ศ. ๒๕๐๖	สอบได้นักธรรมชั้นเอก
พ.ศ. ๒๕๑๕	สอบได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค สำนักเรียนวัดชนะสงคราม กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๑๙	สำเร็จปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์อินเดียโบราณและประวัติศาสตร์เอเชียใต้ มหาวิทยาลัยมคธ ประเทศอินเดีย
พ.ศ. ๒๕๑๙	สำเร็จปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์อินเดียโบราณและประวัติศาสตร์เอเชียใต้ มหาวิทยาลัยมคธ ประเทศอินเดีย
พ.ศ. ๒๕๕๑	ศาสตราจารย์พิเศษ สาขาวิชาภาษาบาลี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตำแหน่งและหน้าที่

พ.ศ. ๒๕๔๐	เป็นเจ้าอาวาสวัดพิชยญาติการาม วรวิหาร
พ.ศ. ๒๕๔๐	เป็นเจ้าคณะภาค ๑๕
พ.ศ. ๒๕๔๔	เป็นเจ้าคณะภาค ๑
พ.ศ. ๒๕๕๐	เป็นกรรมการมหาเถรสมาคม
พ.ศ. ๒๕๕๔	เป็นเจ้าคณะใหญ่หนกลาง

สมณศักดิ์

พ.ศ. ๒๕๑๖	เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ **พระศรีสุทธิพงศ์**
พ.ศ. ๒๕๓๑	เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ **พระราชปริยัติโมลี** ตรีปิฎกบัณฑิต มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี
พ.ศ. ๒๕๓๖	เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่ **พระเทพปริยัติโมลี** ศรีปาพจนานุสิฐ ตรีปิฎกบัณฑิต มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี
พ.ศ. ๒๕๔๑	เป็นพระราชาคณะชั้นธรรมที่ **พระธรรมโมลี** ศรีปริยัตโยดม วิกรมธรรมธารี ตรีปิฎกบัณฑิต มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี
พ.ศ. ๒๕๔๘	เป็นพระราชาคณะเจ้าคณะรอง ชั้นหิรัญบัฏที่ **พระพรหมโมลี** ศรีสังฆโสภณวิมล ศรีลาจารนิวิฐ ตรีปิฎกบัณฑิต มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี
พ.ศ. ๒๕๕๔	เป็นสมเด็จพระราชาคณะที่ **สมเด็จพระพุทธชินวงศ์** พรหมวิหารธำรงวราธิมุต วิสุทธิศีลาจารนิวิฐ ภาวนากิจสุวิธาน ไพศาลหิตานุหิตดิลก ตรีปิฎกบัณฑิต มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี

มรณภาพ

เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้วยอาการหัวใจล้มเหลวเฉียบพลัน ณ โรงพยาบาลกรุงเทพ สิริอายุได้ ๗๘ ปี ๕๘ พรรษา

ประวัติพระราชรัตนมุนี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

ชื่อ	:	พระราชรัตนมุนี (บุญเทียม ญาณินฺโท)
เกิด	:	วันอังคารที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๑๖
สถานที่เกิด	:	บ้านเลขที่ ๖๓/๗ บ้านห้วยทรายขาว ตำบลห้วยแก้ว อำเภอภูกามยาว จังหวัดพะเยา
บรรพชา	:	๑๔ มีนาคม ๒๕๒๘ ณ วัดห้วยทรายขาว ตำบลห้วยแก้ว อำเภอภูกามยาว จังหวัดพะเยา โดยมี พระครูโพธิเขมคุณ เป็นพระอุปัชฌาย์
อุปสมบท	:	วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๓๘ ณ วัดไร่ขิง ตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยมี พระธรรมมหาวีรานุวัตร (ปัญญา อินฺทปญฺโญ) เป็นพระอุปัชฌาย์ (ภายหลังไดรับสถาปนาสมณศักดิ์ที่ พระอุบาลีคุณูปมาจารย์)
การศึกษา	:	พ.ศ. ๒๕๓๘ สอบได้ ป.ธ.๘
		พ.ศ. ๒๕๔๒ จบพุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) สาขาบาลีพุทธศาสตร์
		พ.ศ. ๒๕๔๒ รับประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ป.วค.)
		พ.ศ. ๒๕๔๗ จบพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พธ.ม.) สาขาวิชาภาษาบาลี
		พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้รับการแต่งตั้งเป็น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์
		พ.ศ. ๒๕๖๐ จบพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พธ.ด.) สาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์
ปัจจุบันสังกัด	:	๓๒ วัดพิชยญาติการาม ถนนประชาธิปก แขวงสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร

คลองสาน กรุงเทพมหานคร